

Republika Slovenija
Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska cesta 48

1000 Ljubljana

gp.mop@gov.si

Naš znak: 00440-0013/2018

Datum: 29.10.2018

Zadeva: KDO JE LAHKO VODJA PROJEKTA IN KDO VODJA NADZORA ZA STAVBE?

Spoštovani,

Gradbenike nas je pričela razburjati praksa nekaterih upravnih enot, ki zavračajo izdajo gradbenih dovoljenj za stavbe, pri katerih je v dokumentaciji za gradbeno dovoljenje kot vodja projekta naveden pooblaščen inženir gradbene stroke. Še posebej pa nas je razburil vaš odgovor na vprašanje upravne enote oziroma vaše tolmačenje, da je vodja projekta in vodja nadzora za stavbe lahko le pooblaščen arhitekt. To je postal pereč in zaskrbljujoč primer, saj obstaja realna nevarnost, da se pooblaščenim gradbenim inženirjem mimo zakonskih določil oži prostor delovanja. Posamezniki in podjetja so lahko s takšno prakso postavljeni na rob eksistence. Smatramo da tolmačenje zakona in praksa nekaterih upravnih enot nista pravilna.

Kakšen je bil vaš odgovor na vprašanje upravne enote?

Vprašanje upravne enote:

Glede na to, da se določi vodja nadzora iz stroke, ki glede na vrsto del (in ne na namen gradnje) prevladuje, nas zanima, ali je lahko nadzornik del za novogradnjo stanovanjske stavbe tudi pooblaščen arhitekt ali le pooblaščen inženirji?

Vaš odgovor:

Številka: 007-435/2017/15, datum: 23. 07.2018, GZ: Odgovori na vprašanja upravnih enot

Prevladujoča stroka pri projektiranju (in nadzoru) stanovanjskih stavb je že v skladu z obstoječo upravno prakso ob izvajanju ZGO-1 pooblaščen arhitekt.

Naša trditev

Vaš odgovor je v nasprotju z GZ. Obstoječe upravne prakse po GZ pa v dobrem mesecu in pol, kar se je uporabljal GZ, ko ste pisali odgovor, sploh še ni bilo. Obstoječa praksa po ZGO-1 pa tudi ni bila taka, kot ste zapisali, saj je bil odgovorni nadzornik za stavbe v večini primerov po izobrazbi gradbeni inženir.

Očitna napaka

V svojem odgovoru ste več kot očitno naredili napako, saj je odgovor v nasprotju z GZ.

V tretjem odstavku 12. člena GZ sta določena **pogoj za vodjo projekta in njegova naloga**. Vodja projekta je tako pooblaščen arhitekt ali pooblaščen inženir iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje. Njegova naloga pa je koordiniranje izdelave projektne dokumentacije in potrditev le te.

Termin »prevladujoča stroka glede na namen gradnje« v GZ ni določen. Prav zato je s tem povezanih nejasnosti in vprašanj veliko. GZ nikjer, razen v tretjem odstavku 12. člena, ne govori o namenu gradnje. Govori le o gradnji, ki je

(lahko) novogradnja, rekonstrukcija, vzdrževanje objekta, vzdrževalna dela v javno korist, odstranitev in sprememba namembnosti. Dalje GZ deli objekte glede na namen uporabe objekta, pri čemer se objekti razvrščajo v skladu s klasifikacijo vrst objektov CC-SI, ki jo je sprejela vlada v obliki Uredbe o razvrščanju objektov. GZ pa ne določa, da sta namen gradnje in namen uporabe eno in isto, čeprav bi morda lahko bila. Vendar četudi bi bila, nikjer ne določa, katera je pri tem prevladujoča stroka.

Pa pogledjmo težavo še z druge strani. Pogoj določitve vodje projekta ni prav nič drugačen od tistega v 45. členu Zakona o graditvi objektov (ZGO-1). In to namenoma. V času priprave GZ je obstajala namreč močna intenca Zbornice za arhitekturo in prostor (ZAPS), da bi pristojnost za vodenje projektiranja, nadzora nad gradnjo in gradnje vseh stavb pristala v izključnih rokah pooblaščenih arhitektov. Spomnimo se samo osnutka GZ v prvi javni obravnavi. Takšni rešitvi se je naša zbornica skupaj z Zborom za oživitev in razvoj slovenskega gradbeništva (ZORG) močno uprla in pri tem uspela, saj bi takšno določilo v GZ pomenilo odvzem pridobljenih pravic pooblaščenim inženirjem, predvsem gradbeništva, ki imajo za to potrebna znanja, so za to usposobljeni, so po določilih ZGO-1 lahko nastopali kot vodje projekta za stavbe in v praksi dejansko tudi so.

Glede na to, da je vodja projekta odgovoren za izdelavo, celovitost in medsebojno usklajenost vseh delov projektne dokumentacije, tako da je ta v skladu s predpisi in zahtevami po GZ, tudi ni moč trditi, da pooblaščen inženir pri stavbah tega ni zmožen oziroma usposobljen narediti. Tako pooblaščen arhitekt kot inženir imata visoko izobrazbo tehnične stroke, oba poznata prostorsko in gradbeno zakonodajo in znata voditi investicije, saj sta oba opravila strokovni izpit s področja graditve objektov. Resda se njuna izobrazba razlikuje v stroki, a dejstvo je, da je tudi pooblaščen gradbeni inženir tekom študija pridobil znanja s področja stavbarstva in prostorskega načrtovanja. Nenazadnje pa je vodja projekta vodja izdelave projektne dokumentacije, ne pa njen izdelovalec načrtov. Tako kot se posledično razume, da je za izdelavo načrta gradbenih konstrukcij ali gradbenega načrta edini usposobljen in pooblaščen pooblaščen inženir gradbene stroke, se razume, da je za izdelavo načrta arhitekture edini usposobljen in pooblaščen pooblaščen arhitekt.

Projektno dokumentacijo po GZ podpišeta projektant in vodja projekta, s čimer jamčita, da so izpolnjeni pogoji iz 12. člena tega zakona. Ob tem se seveda vodja projekta opira na jamčenja pooblaščenih arhitektov in inženirjev, kjer z njihovo navedbo v fazi DGD in na svojih načrtih v fazi PZI jamčijo, da so v njih vsebovane tehnični rešitve, ki niso v nasprotju z zakonom, predpisi, tehničnimi smernicami in pravili stroke, saj vodja projekta (ne glede na to ali je pooblaščen arhitekt ali pooblaščen inženir) vseh teh sam ne pozna, ker so specifična posameznim strokam. Očitek ZAPS, da bi v primeru, če bi bil vodja projekta za stavbe pooblaščen inženir gradbene stroke, le ta izdelal tudi načrt arhitekture, ni na mestu, saj mora načrt arhitekture potrditi pooblaščen arhitekt. Problem se pojavi v fazi DGD, kjer pa ima vodja projekta možnost, da navede strokovnjake in njihove izdelke, ki so bili osnova za projekt faze DGD. Torej arhitekturo mora v vsakem primeru tudi izdelati pooblaščen arhitekt in konstrukcijo pooblaščen inženir gradbene stroke. V kolikor pooblaščen arhitekt odtis svojega žiga na načrtu arhitekture proda, pa to je to problem kršenja etičnega kodeksa s strani pooblaščenega arhitekta, ki ga je ZAPS dolžna obravnavati in sankcionirati. Enako velja tudi za pooblaščen inženirje gradbene stroke in IZS.

Pa pogledjmo še, kdo je lahko vodja nadzora?

V petem odstavku 13. člena GZ sta določena **pogoj za vodjo nadzora in njegova naloga**. Vodja nadzora je tako pooblaščen arhitekt ali pooblaščen inženir iz stroke, ki glede na vrsto del prevladuje. Njegova naloga pa je izvajanje in koordiniranje nadzora nad gradnjo v celoti.

Prva ugotovitev je, da je pogoj za vodjo nadzora drugačen od pogoja za vodjo projekta, saj se nanaša na vrsto del (gradbena, inštalacijska, obrtniška (po novem zaključna)) in ne na namen gradnje.

Dalje ugotovimo, da je GZ (13. člen) uvedel vodjo nadzora in pooblaščen arhitekta in inženirje, ki izvajajo nadzor vsak na svojem strokovnem področju, za katerega so pooblaščen, medtem ko je nadzor po ZGO-1 lahko izvajal en sam odgovorni nadzornik. Le v kolikor je tako želel, si je imenoval pomočnike. (To je bilo sicer sporno z vidika, da je taisti zakon posamezniku podelil pooblastilo samo za področje tiste stroke, iz katere je opravil strokovni izpit.) Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti (ZAID) pa je določil, da je poklicna naloga pooblaščenega arhitekta in inženirja tudi nadzor nad gradnjo s strokovnega področja njegovega pooblastila.

ZAID dalje določa (4. člen), da med poklicne naloge pooblaščenega inženirja sodi tudi izvajanje gradbenih, obrtniških (zaključnih) in inštalacijskih del. Pooblaščen arhitekt po ZAID za izvajanje del ni pooblaščen. Glede na izobrazbo in opravljen strokovni izpit iz izbranega strokovnega področja sta pooblaščen strojni in elektro inženir pooblaščen za izvajanje inštalacijskih del, pooblaščen gradbeni inženir pa za izvajanje gradbenih in obrtniških (zaključnih) del. Posledično je pooblaščen inženir gradbene stroke pooblaščen tudi za nadzor nad gradnjo teh vrst del (gradbenih in obrtniških (zaključnih)).

Če vzamemo v obzir na primer **novogradnjo stavbe**, je posledično mogoče ugotoviti, da pri njej prevladujejo gradbena ali gradbena in zaključna dela, za katera je pooblaščen pooblaščen gradbeni inženir. Posledično je glede na pogoj za vodjo nadzora mogoče zaključiti, da je vodja nadzora pri novogradnji stavbe lahko le pooblaščen gradbeni inženir in da pooblaščen arhitekt lahko izvaja le nadzor nad zaključnimi deli in le v primeru, da so ta prevladujoča (npr. sprememba namembnosti), je lahko vodja nadzora. Pooblaščen arhitekt torej ne more biti vodja nadzora stavbe v primeru, ko gradbena dela prevladujejo (sama ali skupaj z zaključnimi), saj le ta ne sodijo v njegovo strokovno področje: izkop in pregled gradbene jame, gradbena konstrukcija s temeljenjem, geomehanika in geotehnika (nasip, vkop, oporni in podporni zid, sanacija zemljine, utrjevanje brežin ...), ureditev prometnih površin z odvodnjavanjem itn.

Vaš odgovor pa je napačen tudi s še enega vidika in sicer obstoječe prakse. Če pogledamo pravila in obstoječo prakso po ZGO-1 in njegovih predhodnikih, so kot odgovorni nadzorniki pri stavbah v praksi vedno prevladovali gradbeni inženirji in ne arhitekti, kar se da ugotoviti s preprosto analizo izdanih uporabnih dovoljenj, ankete med gradbenimi inšpektorji, investitorji ipd..

Zahteva IZS MSG

IZS MSG zahteva, da sporno tolmačenje takoj umaknete in o umiku takoj obvestite vse upravne enote in gradbene inšpektorje.

Predlog IZS MSG

MSG predlaga, da se uzakoni jasno določilo, po katerem bosta tako vodja projekta kot vodja nadzora pri stavbah lahko tako pooblaščen arhitekt ob sodelovanju s pooblaščenim inženirjem gradbene stroke, ki pokriva izpolnjevanje bistvenih zahtev mehanske odpornosti in stabilnosti, kot pooblaščen inženir ob sodelovanju s pooblaščenim arhitektom. Samo v tem primeru lahko pri stavbah pridemo do optimalnega rezultata, ko nobena od strok ni v privilegiranim položaju napram drugi stroki.

Zaključek

Gradbeniki in arhitekti imamo samo en zakon, ki ureja gradnjo in to je Gradbeni zakon. Vse druge stroke imajo še druge področne zakone, mi samo tega. In oboji smo graditelji. Žal sta nas praksa in odločitve vas ter upravnih enot postavila na različna bregova. Rešitev je lahko le v sodelovanju in izvajanju pravilne prakse – skupnega sodelovanja.

Lep pozdrav.

Predsednik UO MSG
Dr. Samo Peter Medved, univ.dipl.inž.grad., l.r.

Generalna sekretarka IZS
Mag. Barbara Škraba Flis, univ.dipl.inž.grad.

